Oslo kommune
Bydel Østensjø
Bydelsadministrasjonen

Protokoll 4/13

Møte:	Omsorgskomite
Møtested:	Bydelsadministrasjonen Olaf Helsetsvei 6, 0694 Oslo
Møtetid:	Mandag 10. juni 2013 kl. 18.00
Sekretariat:	Else-Berit Momrak tlf 23438588

Møteleder: Nonna Martynova (H)

Tilstede: Nonna Martynova (H)
Randi Vollmerhaus (A)
Knut Elgsaas (A)
Said Farah (SV)
Vidar Vevik (H)
Ann Carnarius Elseth (Frp)
Gry Larsen (A) - møtte som vara for Karin Svendsen

Forfall: Karin Svendsen (A)

Som vara møtte: Gry Larsen (A) - møtte som vara for Karin Svendsen

I tillegg møtte: Edna Thomassen (SV)
Jatinder Sharma, avdelingssjef RO
Christelle Nilsson, seksjonsleder hjemmetjenesten
Else-Berit Momrak, spesialkonsulent II.

Møtesekretær: Else-Berit Momrak

Åpen halvtime

Saker behandlet under møte

Sak 37 /13 Gokjenning av innkalling og sakskart 4/13 1
Sak 38 /13 Godkjenning av protokoll 3/13 1
Sak 39 /13 Informasjon fra administrasjonen 1
Sak 40 /13 Tertialrapport og statistikk per 30.04.2013 2
Sak 41 /13 Sentrale budsjettjusteringer 2
Sak 42 /13 Strategier for helsefremmende og forebyggende folkehelsearbeid i Bydel Østensjø 2

Sak 43 /13 Handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelser 2013 - 2014 - rullering av bydelens lokale plan 3
Sak 44 /13 Rapport anmeldt tilsyn - Abildsø sykehjem 12.12.2012 3
Sak 45 /13 Rapport uanmeldt tilsyn - Langerud sykehjem 15.01.2013 3
Sak 46 /13 Rapport anmeldt tilsyn - Abildsø sykehjem avd. Østensjø 20.03.2013 4
Sak 47 /13 Resultat av brukerundersøkelse i hjemmetjenesten 2012 og oppfølging 2011-2012 4
Sak 48 /13 Høring - Sykehjemsbehovsplan - rullering 2014-2024 5
Sak 49 /13 Høringsuttalelse - tre rapporter om sykehjemsfinansiering og organisering av korttidsplasser 11
Sak 50 /13 Tilsynsutvalg II - årsrapport 2012 12
Sak 51 /13 Manglerud frivilligsentral - årsmelding og regnskap 2012 12
Sak 52 /13 Evaluering "Prosjekt oppfølging av tjenestesteder med høyt sykefravær 2012-2013 12
Sak 53 /13 Bøler frivilligsentral - regnskap 2012 og budsjett 2013 13

Åpen halvtime Det var ingen fremmøtte til åpen halvtime

Sak 37 /13 Gokjenning av innkalling og sakskart 4/13

Vedtak i OMK
Innkalling og sakskart 4/13 ble enstemmig godkjent.

Følgende brev ble omfordelt i møtet:

- Brev fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus datert 07.05.2013, om "Svar på henvendelse vedrørende Manglerudhjemmet"
- Brev fra Oslo kommune Helseetaten datert 17.04.2013, om "Rapport – kvalitetsmåling i hemmetjenesten – registrering av objektive kvalitetsindikatorer 2011 – BU-vedtak"

Sak 38 /13 Godkjenning av protokoll 3/13

Vedtak i OMK
Protokoll 3/13 ble enstemmig godkjent.

Sak 39 /13 Informasjon fra administrasjonen

Avdelingssjef rehabilitering og omsorg, Jatinder Sharma informerte om:

- Sykehjemsetaten har sendt brev om at de starter prosessen med avvikling av tosengsrom i sykehjemmene fra høsten 2013 og dette vil pågå ut 2014.
- Driftsstyret ved Manglerudhjemmet er avviklet fordi sykehjemmet skal driftes av privat leverandør.
- Prøveperioden med driftsstyrer ved de kommunale sykehjemmene videreføres ut 2013.
- Ansettelser i lederstillinger: Ny leder er ansatt i Abildsøveien bolig, og ansettelse av seksjonsleder i hjemmetjenesten pågår.
- Dagaktiviteter for demente starter opp med ordinær drift fra august 2013. Foreløpig har det vært gjennomført et pilotprosjekt 1 x per uke i 3 måneder.
- På lavterskelnivå omrokkeres personalressurser for å styrke utviklingsarbeidet på dette nivået. Koordinator for lavterskeltjenestene fristilles fra oppgavene som styrer ved Manglerud Gård treffsenter, og skal i tillegg til koordinering av treffsentre, frivilligsentraler, dagaktiviteter for demente og oppsøkende virksomhet, ivareta driften av Bøler frivilligsentral.
- Omsorgstrappa skal revideres. Arbeidet er utsatt til høsten på grunn av stort saksomfang på våren.

Fungerende seksjonsjonsleder, hjemmetjenesten, Christelle Nilsson informerte om:

- Sykefraværet i hjemmetjenesten er på vei ned.
- Det er påbegynt planlegging av høstens kompetansehevende tiltak i hjemmetjenesten, blant annet norskundervisning og kursing i demensomsorgens ABC
- Det jobbes med rekruttering.

Sak 40 /13 Tertialrapport og statistikk per 30.04.2013

Bydelsdirektørens forslag til vedtak
Tertialrapport og statistikk per 30.04.2013 for Bydel Østensjø tas til etterretning.
Knut Elgsaas, A, ber om at det ved neste tertialrapportering blir laget en tabell/rapport som viser sammenhengen mellom de rapporterte tallene i tertialstatistikken og budsjettets måltall.

Avdelingssjef Jatinder Sharma sier at det kan gis muntlig orientering.

Votering
Det ble votert over bydelsdirektørens forslag til vedtak: Enstemmig

Vedtak i OMK
Tertialrapport og statistikk per 30.04.2013 for Bydel Østensjø tas til etterretning.

Sak 41 /13 Sentrale budsjettjusteringer

Bydelsdirektørens forslag til vedtak
1. Funksjon 234 Aktiviserings- og servicetjenester overfor eldre og personer med funksjonsnedsettelser økes med kr 492 000 i henhold til byrådens sak 6/13.
2. Funksjon 211 Styrket tilbud til førskolebarn økes med 1,050 mill. kroner i henhold til kommunaldirektørens sak 1/13.
3. Funksjon 273 Arbeidsrettede tiltak i kommunal regi økes med 1,162 mill. kroner i henhold til kommunaldirektørens sak 14/13.

Votering
Enstemmig.

Vedtak i OMK
Omsorgskomiteen tar sak om sentrale budsjettjusteringer til orientering.

Sak 42 /13 Strategier for helsefremmende og forebyggende folkehelsearbeid i Bydel Østensjø

Bydelsdirektørens forslag til vedtak
1. Statusrapport pr. desember 2012 tas til orientering.
2. Folkehelseplan for Bydel Østensjø 2013-2016 tilsluttes.
3. Opprettelse av folkehelsekoordinatorstilling vurderes i forbindelse med bydelens budsjettbehandling for 2014.

Votering
Enstemmig

Vedtak i OMK
Omsorgskomiteen tar sak om strategier for helsefremmende og forebyggende folkehelsearbeid i Bydel Østensjø til orientering.

Sak 43 /13 Handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelser 2013 - 2014 - rullering av bydelens lokale plan

Bydelsdirektørens forslag til vedtak
Handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelser 2013 – 2014 for Bydel Østensjø tilsluttes.

Arbeiderpartiet og SV fremmet følgende forslag til vedtak i OMK-sak 43/13, BU-sak 93/13, i tillegg til bydelsdirektørens forslag:
Det er et mål at bydelen legger til rette for at minst 5 % av de ansatte har funksjonsnedsettelser.

Møteleder påpeker at det er lite gunstig å fremme nye forslag i møte, slik at møtedeltakerne ikke får nok tid til å ta stilling til innholdet i forslaget.

Votering
Det ble først votert over bydelsdirektørens forslag til vedtak: Enstemmig vedtatt
Deretter ble det votert over tilleggsforslaget fra A og SV: 2 mot (H og Frp), 5 for (A, Sv og H).

Vedtak i OMK
1. Handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelser 2013 – 2014 for Bydel Østensjø tilsluttes.
2. Det er et mål at bydelen legger til rette for at minst 5 % av de ansatte har funksjonsnedsettelser.

Sak 44 /13 Rapport anmeldt tilsyn - Abildsø sykehjem 12.12.2012

Bydelsdirektørens forslag til vedtak
Rapport fra anmeldt tilsyn ved Abildsø sykehjem 12.12.2012 og Sykehjemsetatens uttalelse, tas til orientering.

Votering
Enstemmig

Vedtak i OMK
Rapport fra anmeldt tilsyn ved Abildsø sykehjem 12.12.2012 og Sykehjemsetatens uttalelse, tas til orientering.

Sak 45 /13 Rapport uanmeldt tilsyn - Langerud sykehjem 15.01.2013

Bydelsdirektørens forslag til vedtak
Rapport fra uanmeldt tilsyn ved Langerud sykehjem 15.01.2013 og Sykehjemsetatens uttalelse, tas til orientering.

Votering
Enstemmig

Vedtak i OMK
Rapport fra uanmeldt tilsyn ved Langerud sykehjem 15.01.2013 og Sykehjemsetatens uttalelse, tas til orientering.

Sak 46 /13 Rapport anmeldt tilsyn - Abildsø sykehjem avd. Østensjø 20.03.2013

Bydelsdirektørens forslag til vedtak
Rapport fra anmeldt tilsyn ved Abildsø sykehjem, avd. Østensjø 20.03.2013, og Sykehjemsetatens uttalelse tas til orientering.

Votering
Enstemmig

Vedtak i OMK
Rapport fra anmeldt tilsyn ved Abildsø sykehjem, avd. Østensjø 20.03.2013, og Sykehjemsetatens uttalelse tas til orientering.

Sak 47 /13 Resultat av brukerundersøkelse i hjemmetjenesten 2012 og oppfølging 2011-2012

Bydelsdirektørens forslag til vedtak
Sak om resultat av brukerundersøkelse i hjemmetjenesten 2012 og oppfølging 2011-2012, tas til orientering

A og SV fremmet følgende forslag til to vedtak i OMK-sak 47/13, BU-sak 97/13, i tillegg til bydelsdirektørens forslag til vedtak i saken:

Vedtak 1:
Omsorgskomiteen ber tilsynsutvalget for hjemmebaserte tjenester om å undersøke årsakene til reduksjonen i brukertilfredshet de siste årene. Utvalget bes se nærmere på de områdene der bydelen scorer lavt og vurdere forslagene til forbedringstiltak.
Administrasjonen bes framskaffe nødvendig informasjon om hjemmetjenesten, bl.a. ved å legge til rette for møter med ledelse og ansatte i hjemmetjenesten.
Utvalgets rapport bes lagt fram på OMK-møtet i oktober.

Vedtak 2:
Omsorgskomiteen ber bydelsutvalget slutte seg til Omsorgkomiteens vedtak i denne saken.

Møteleder påpeker at det er lite gunstig å fremme nye forslag under selve møtet, slik at møtedeltakerne ikke får nok tid til å ta stilling til innholdet i forslaget.

Votering
Det ble først votert over bydelsdirektørens forslag til vedtak: Enstemmig
Deretter ble det votert over tilleggsforslag 1fra A og SV: 3 mot (H og Frp), 4 for (A, Sv).

Deretter ble det votert over tilleggsforslag 2fra A og SV: 3 mot (H og Frp), 4 for (A, Sv).

Vedtak i OMK

1. Sak om resultat av brukerundersøkelse i hjemmetjenesten 2012 og oppfølging 2011-2012, tas til orientering
2. Omsorgskomiteen ber tilsynsutvalget for hjemmebaserte tjenester om å undersøke årsakene til reduksjonen i brukertilfredshet de siste årene. Utvalget bes se nærmere på de områdene der bydelen scorer lavt og vurdere forslagene til forbedringstiltak. Administrasjonen bes framskaffe nødvendig informasjon om hjemmetjenesten, bl.a. ved å legge til rette for møter med ledelse og ansatte i hjemmetjenesten. Utvalgets rapport bes lagt fram på OMK-møtet i oktober.
3. Omsorgskomiteen ber bydelsutvalget slutte seg til Omsorgkomiteens vedtak i denne saken.

Sak 48 /13 Høring - Sykehjemsbehovsplan - rullering 2014-2024

Bydelsdirektørens forslag til vedtak
Bydelsdirektørens vurderinger, slik de fremkommer av saksfremlegget, tilsluttes.

A og SV fremmer følgende forslag til vedtak i OMK-sak 48/13, BU-sak 99/13, i tillegg til bydelsdirektørens forslag til vedtak i saken:

B. Omsorgskomiteen har i tillegg følgende merknader til Sykehjemsbehovsplanen:

1. Behovet for plasser i sykehjem og Omsorg+
I perioden 2014 -2024 er det ikke planlagt økning i antall sykehjemsplasser. Det er forutsatt at 4700 plasser vil dekke behovet fram til 2024.
Det planlegges 144 sykehjemsplasser under OPS-kontrakt innen 2015, og inntil 500 OPS-plasser innen 2018-19. Tilsvarende antall plasser i kommunalt eide sykehjem avvikles.
Fram til 2017 etableres 1000 nye plasser i Omsorg+. Fra 2017 til 2020 skal det være totalt 1500 plasser i Omsorg+.

I behovsanalysen i planen tas det utgangspunkt i at 25 % av aldersgruppen over 80 år skal ha tilbud om plass i sykehjem eller Omsorg+ i perioden 2012-2022.
Omsorgskomiteen vil påpeke at det er en vesentlig forskjell i behovet for pleie og omsorg til de som trenger sykehjemsplass og de som kan bo i Omsorg+. Hovedmålet for Omsorg+ er et tilbud til eldre om tilrettelagt bolig der de kan opprettholde mest mulig av egenomsorgsaktiviteter med bistand fra hjemmetjenesten.
Pasienter på sykehjem har et vesentlig høyere bistandsbehov. Gjennomsnittlig bistandsbehov for pasienter med fast plass på sykehjem er 3,80 målt etter IPLOS-kriteriene.
Omsorgskomiteen frykter at antall disponible sykehjemsplasser i perioden 2014-2024 ikke vil dekke behovet. Komiteen viser bl.a. til at fylkeslegen flere ganger har uttalt at listen er blitt lagt høyere for dem som bør eller må inn på sykehjem. Samtidig sier han

at hjemmeboende eldre blir stadig sykere, til dels uten at det fattes nødvendige vedtak om behov for heldøgns pleie og omsorg.
I en undersøkelse for Fylkesmannen i Oslo og Akershus foretatt av Senter for omsorgsforskning ved professor Tor Romøren, uttaler 38 % av saksbehandlere i Oslos bydeler at de mener terskelen for å få sykehjemsplass er for høy.
Omsorgskomiteen viser også til en rapport fra NIBR(Norsk institutt for by- og regionforskning) Notat 2011:113 der det er det foretatt en analyse av situasjonen til hjemmeboende eldre i Oslo med omfattende bistandsbehov.
Pr 30.12.2010 var det 810 hjemmeboende eldre med et omfattende bistandsbehov slik IPLOS definerer det. Gjennomsnittlig bistandsbehov målt etter IPLOS-kriteriene var 3,69. Det var litt lavere enn gjennomsnittlig bistandsbehov til pasienter med fast plass på sykehjem.
Rapporten inneholder opplysninger som gir grunn til å anta at mange med et omfattende bistandsbehov burde ha hatt plass på sykehjem.
Ved utgangen av 2011 var det 833 brukere av hjemmetjenester i Oslo med et omfattende bistandsbehov målt etter IPLOS-kriteriene. I bydel Østensjø var 116 eldre brukere av hjemmetjenester med et omfattende bistandsbehov.
Omsorgskomiteen viser i den forbindelse til vedtak i BU-sak 80/13 der byrådsavdelingen anmodes om å sørge for at bydelen kan få nærmere opplysninger fra Gerica om denne brukergruppen.
2. Forutsetningen for ingen økning av kapasitet i sykehjem.
I planen for 2014-2024 legges det opp til at mange demente pasienter som tidligere måtte bo i sykehjem nå kan bo i Omsorg+ leiligheter. Omsorg+ skal dekke behovet for pleie og omsorg som mange demente pasienter tidligere fikk på sykehjem.
Byrådsavdelingens oppfatning om redusert behov for sykehjemsplasser for demente pasienter bygger på en endring i vurderingen av mestringsevnen til slike pasienter, se pkt. 3.
Omsorgskomiteen ber om at Byrådsavdelingen for eldre redegjør for hvilke undersøkelser og erfaringer som en slik endring i vurderingen av mestringsevnen bygger på.

3. Demente pasienters behov
I kap. 8.1 i Sykehjemsbehovsplan for 2012-2022 heter det:
" I tillegg vil antallet personer med demens neppe reduseres, med den konsekvens at kapasiteten må være slik at denne målgruppens behov kan ivaretas. De færreste personer med demenssykdom klarer seg i omsorgsboliger; de synes erfaringsmessig ute av stand til å mestre en hverdag i egen bolig selv om tilsyn gis relativt ofte."
I kap. 6.2 i Sykehjemsbehovsplanen for 2014-2024 heter det:
"Antallet personer med demens vil øke i takt med at eldrebefolkningen øker, Flere personer med demens vil kunne bo hjemme lengre ved at det tilbys dagaktivitetstilbud og avlastning for pårørende. Personer med demenssykdom kan også bo i tilrettelagte omsorgsboliger med mindre boenheter hvor det er stabil bemanning og tilpassede aktiviteter. For personer med langkommet demenssykdom kan langtidsplass i sykehjem være eneste alternativ."

Det er blitt en vesentlig endring i Sykehjemsetatens vurdering av mestringsevnen til demente pasienter i den siste planen.
Andel plasser som bydelene betalte for i skjermet enhet for aldersdemente i Oslo var 17 % i 2011. Gjennomsnittet for landet var 23 %. Det hadde vært ønskelig om planen inneholdt en vurdering av behovet for skjermede enheter i Oslos sykehjem, og hvilke krav dette vil stille ved bygging av nye og ombygging og modernisering av gamle sykehjem. Det hadde også vært ønskelig med en vurdering av behovet for

spesialsykehjem for demente. Sykehjemsetaten har i forbindelse med konkurranseutsettingen av Manglerudhjemmet med 55 plasser avviklet dette sykehjemmet som et spesialsykehjem.
I planen heter det at nye sykehjem må planlegges slik at avdelinger for personer med demens i størst mulig grad bør ha direkte tilgang til et avgrenset uteområde.
Omsorgskomiteen viser til den den store glede pasienter og pårørende har av sansehagen på Manglerudhjemmet. Manglerudhjemmet er et spesialsykehjem for demente. Sansehagen er også til stor glede for brukere av dagsenteret for demente hjemmeboende.
Omsorgskomiteen finner det ønskelig at det også i forbindelse med ombygging og modernisering av sykehjem, opparbeides spesielle uteområder, gjerne sansehager, for demente pasienter.

4. Behov for plasser i sykehjem og omsorgsboliger for eldre med innvandrerbakgrunn
I planen heter det:
"Andelen eldre med innvandrebakgrunn vil øke, og dette vil kreve at tjenestene tilpasses."
Dette er nøyaktig samme setning som i planen for 2 år siden.
Planen inneholder heller ikke denne gangen noen vurdering om et økende antall eldre innvandrere og tilpasning av tjenestene vil få konsekvenser for utforming av sykehjem eller omsorgsboliger i framtiden.
Omsorgskomiteen mener en slik vurdering hadde vært ønskelig i en sykehjemsbehovsplan.

5. Sykehjemsbehovsplanen og bydel Østensjø
5.1 Bakgrunn
Bydel Østensjø har det største antall eldre over 80 år i Oslo. Bydelen har dermed det største antall demente av Oslos bydeler. Det betyr at mellom 700 og 800 personer over 80 år i bydel Østensjø er demente. Det er ca 460 personer over 80 år i Østensjø bor på sykehjem. Ca 80 % av pasienter på sykehjem er demente, dvs. at mellom 350 til 400 personer med demens i Østensjø er hjemmeboende.
Det er bare 9 kommuner i Norge med flere innbyggere enn Østensjø. Bydelen er dermed en av kommunene i landet med størst antall demente.
Omsorgskomiteen er svært opptatt av at vi har et godt tilbud på sykehjem og i omsorgsboliger til eldre og funksjonshemmede fortrinnsvis i egen bydel. Komiteen er også opptatt av at demente får et så godt tilbud som mulig i institusjon og av hjemmetjenesten.

5.2. Oppsalhjemmet
Omsorgskomiteen viser til høringsuttalelsen til bydelsadministrasjonen. Komiteen vil i tillegg komme med følgende merknader:
Bydelsutvalget fikk i 2012 beskjed om at Omsorgsbygg planla å pusse opp Oppsalhjemmet mot slutten av 2012, jf. innlegg i Nordstrand blad 19.1.2012.
Fremdeles har ingenting skjedd. Punkterte vinduer som det kan være vanskelig å se gjennom står der ennå.
Omsorgskomiteen venter at byråd Kvalbein nå griper inn og får fortgang i rehabiliteringen av Oppsalhjemmet

6. Bruk av OPS-kontrakter
Sykehjemsbehovsplanen legger opp til en omfattende bruk av OPS-kontrakter ved bygging av nye sykehjem og Omsorg+ leiligheter.

Omsorgskomiteen viser til erfaringene fra Storbritannia og Sverige som viser at bruk av OPS kan føre til betydelig økte utgifter for den offentlige kontraktspart i forhold til gjennomføring i det det offentliges regi.
Det er utvilsomt lønnsomt for private investorer som får en mulighet til nesten risikofri plassering av midler.
Omsorgskomiteen stiller seg tvilende til om slike kontrakter er lønnsomme for kommunen.
I Omsorg+ leiligheter betaler leietakerne vanlig husleie. Omsorgskomiteen ber derfor byrådsavdelingen legge fram dokumentasjon på at leietakerne i Omsorg+ leiligheter bygd og drevet under OPS-kontrakt ikke må betale høyere husleie enn leietakere i tilsvarende leiligheter bygd og drevet av kommunen.

C. OPPSUMMERING OG KONKLUSJON
Omsorgskomiteen ser det som meget positivt at det legges opp til en omfattende rehabilitering og modernisering av gamle sykehjem i Oslo. Innføring av Smarthusteknologi i sykehjem og omsorgsboliger virker også lovende.
Omsorgskomiteen mener det er nødvendig at det foreliggende forslag til Sykehjemsbehovsplan blir supplert og revidert. Komiteen mener det er nødvendig med en grundig analyse av behovet for sykehjemsplasser i årene som kommer. Det er også nødvendig med en vurdering av behovene for skjermede plasser og uteområder for demente pasienter.
Planen bør inneholde en analyse av konsekvensene av et økende antall eldre innvandrere for utforming av sykehjem eller omsorgsboliger i framtiden.
Omsorgskomiteen ber også om at en uavhengig instans foretar en vurdering av lønnsomheten av OPS-kontrakter i pleie- og omsorgssektoren i Oslo kommune.

Votering
Det ble først votert over bydelsdirektørens forslag til vedtak: Enstemmig
Deretter ble det votert over tilleggsforslag fra A og SV: 3 mot (H og Frp), 4 for (A, Sv).

Vedtak i OMK
1. Bydelsdirektørens vurderinger, slik de fremkommer av saksfremlegget, tilsluttes.
2. B. Omsorgskomiteen har i tillegg følgende merknader til Sykehjemsbehovsplanen:

   1. Behovet for plasser i sykehjem og Omsorg+
   I perioden 2014 -2024 er det ikke planlagt økning i antall sykehjemsplasser.
   Det er forutsatt at 4700 plasser vil dekke behovet fram til 2024.
   Det planlegges 144 sykehjemsplasser under OPS-kontrakt innen 2015, og inntil 500 OPS-plasser innen 2018-19. Tilsvarende antall plasser i kommunalt eide sykehjem avvikles.
   Fram til 2017 etableres 1000 nye plasser i Omsorg+. Fra 2017 til 2020 skal det være totalt 1500 plasser i Omsorg+.

   I behovsanalysen i planen tas det utgangspunkt i at 25 % av aldersgruppen over 80 år skal ha tilbud om plass i sykehjem eller Omsorg+ i perioden 2012-2022.
   Omsorgskomiteen vil påpeke at det er en vesentlig forskjell i behovet for pleie og omsorg til de som trenger sykehjemsplass og de som kan bo i Omsorg+.

Hovedmålet for Omsorg+ er et tilbud til eldre om tilrettelagt bolig der de kan opprettholde mest mulig av egenomsorgsaktiviteter med bistand fra hjemmetjenesten.
Pasienter på sykehjem har et vesentlig høyere bistandsbehov. Gjennomsnittlig bistandsbehov for pasienter med fast plass på sykehjem er 3,80 målt etter IPLOS-kriteriene.
Omsorgskomiteen frykter at antall disponible sykehjemsplasser i perioden 2014-2024 ikke vil dekke behovet. Komiteen viser bl.a. til at fylkeslegen flere ganger har uttalt at listen er blitt lagt høyere for dem som bør eller må inn på sykehjem. Samtidig sier han at hjemmeboende eldre blir stadig sykere, til dels uten at det fattes nødvendige vedtak om behov for heldøgns pleie og omsorg.
I en undersøkelse for Fylkesmannen i Oslo og Akershus foretatt av Senter for omsorgsforskning ved professor Tor Romøren, uttaler 38 % av saksbehandlere i Oslos bydeler at de mener terskelen for å få sykehjemsplass er for høy.
Omsorgskomiteen viser også til en rapport fra NIBR(Norsk institutt for by- og regionforskning) Notat 2011:113 der det er det foretatt en analyse av situasjonen til hjemmeboende eldre i Oslo med omfattende bistandsbehov.
Pr 30.12.2010 var det 810 hjemmeboende eldre med et omfattende bistandsbehov slik IPLOS definerer det. Gjennomsnittlig bistandsbehov målt etter IPLOS-kriteriene var 3,69. Det var litt lavere enn gjennomsnittlig bistandsbehov til pasienter med fast plass på sykehjem.
Rapporten inneholder opplysninger som gir grunn til å anta at mange med et omfattende bistandsbehov burde ha hatt plass på sykehjem.
Ved utgangen av 2011 var det 833 brukere av hjemmetjenester i Oslo med et omfattende bistandsbehov målt etter IPLOS-kriteriene. I bydel Østensjø var 116 eldre brukere av hjemmetjenester med et omfattende bistandsbehov.
Omsorgskomiteen viser i den forbindelse til vedtak i BU-sak 80/13 der byrådsavdelingen anmodes om å sørge for at bydelen kan få nærmere opplysninger fra Gerica om denne brukergruppen.

2. Forutsetningen for ingen økning av kapasitet i sykehjem.

I planen for 2014-2024 legges det opp til at mange demente pasienter som tidligere måtte bo i sykehjem nå kan bo i Omsorg+ leiligheter. Omsorg+ skal dekke behovet for pleie og omsorg som mange demente pasienter tidligere fikk på sykehjem.
Byrådsavdelingens oppfatning om redusert behov for sykehjemsplasser for demente pasienter bygger på en endring i vurderingen av mestringsevnen til slike pasienter, se pkt. 3.
Omsorgskomiteen ber om at Byrådsavdelingen for eldre redegjør for hvilke undersøkelser og erfaringer som en slik endring i vurderingen av mestringsevnen bygger på.

3. Demente pasienters behov

I kap. 8.1 i Sykehjemsbehovsplan for 2012-2022 heter det:
" I tillegg vil antallet personer med demens neppe reduseres, med den konsekvens at kapasiteten må være slik at denne målgruppens behov kan ivaretas. De færreste personer med demenssykdom klarer seg i omsorgsboliger; de synes erfaringsmessig ute av stand til å mestre en hverdag i egen bolig selv om tilsyn gis relativt ofte."
I kap. 6.2 i Sykehjemsbehovsplanen for 2014-2024 heter det:
"Antallet personer med demens vil øke i takt med at eldrebefolkningen øker, Flere personer med demens vil kunne bo hjemme lengre ved at det tilbys dagaktivitetstilbud og avlastning for pårørende. Personer med demenssykdom

kan også bo i tilrettelagte omsorgsboliger med mindre boenheter hvor det er stabil bemanning og tilpassede aktiviteter. For personer med langkommet demenssykdom kan langtidsplass i sykehjem være eneste alternativ."

Det er blitt en vesentlig endring i Sykehjemsetatens vurdering av mestringsevnen til demente pasienter i den siste planen.
Andel plasser som bydelene betalte for i skjermet enhet for aldersdemente i Oslo var 17 % i 2011. Gjennomsnittet for landet var 23 %. Det hadde vært ønskelig om planen inneholdt en vurdering av behovet for skjermede enheter i Oslos sykehjem, og hvilke krav dette vil stille ved bygging av nye og ombygging og modernisering av gamle sykehjem. Det hadde også vært ønskelig med en vurdering av behovet for spesialsykehjem for demente.
Sykehjemsetaten har i forbindelse med konkurranseutsettingen av Manglerudhjemmet med 55 plasser avviklet dette sykehjemmet som et spesialsykehjem.
I planen heter det at nye sykehjem må planlegges slik at avdelinger for personer med demens i størst mulig grad bør ha direkte tilgang til et avgrenset uteområde. Omsorgskomiteen viser til den den store glede pasienter og pårørende har av sansehagen på Manglerudhjemmet. Manglerudhjemmet er et spesialsykehjem for demente. Sansehagen er også til stor glede for brukere av dagsenteret for demente hjemmeboende.
Omsorgskomiteen finner det ønskelig at det også i forbindelse med ombygging og modernisering av sykehjem, opparbeides spesielle uteområder, gjerne sansehager, for demente pasienter.

4. Behov for plasser i sykehjem og omsorgsboliger for eldre med innvandrerbakgrunn

I planen heter det:
"Andelen eldre med innvandrebakgrunn vil øke, og dette vil kreve at tjenestene tilpasses."
Dette er nøyaktig samme setning som i planen for 2 år siden.
Planen inneholder heller ikke denne gangen noen vurdering om et økende antall eldre innvandrere og tilpasning av tjenestene vil få konsekvenser for utforming av sykehjem eller omsorgsboliger i framtiden.
Omsorgskomiteen mener en slik vurdering hadde vært ønskelig i en sykehjemsbehovsplan.

5. Sykehjemsbehovsplanen og bydel Østensjø

5.1 Bakgrunn

Bydel Østensjø har det største antall eldre over 80 år i Oslo. Bydelen har dermed det største antall demente av Oslos bydeler. Det betyr at mellom 700 og 800 personer over 80 år i bydel Østensjø er demente. Det er ca 460 personer over 80 år i Østensjø bor på sykehjem. Ca 80 % av pasienter på sykehjem er demente, dvs. at mellom 350 til 400 personer med demens i Østensjø er hjemmeboende.
Det er bare 9 kommuner i Norge med flere innbyggere enn Østensjø. Bydelen er dermed en av kommunene i landet med størst antall demente.
Omsorgskomiteen er svært opptatt av at vi har et godt tilbud på sykehjem og i omsorgsboliger til eldre og funksjonshemmede fortrinnsvis i egen bydel. Komiteen er også opptatt av at demente får et så godt tilbud som mulig i institusjon og av hjemmetjenesten.

5.2. Oppsalhjemmet
Omsorgskomiteen viser til høringsuttalelsen til bydelsadministrasjonen.
Komiteen vil i tillegg komme med følgende merknader:
Bydelsutvalget fikk i 2012 beskjed om at Omsorgsbygg planla å pusse opp Oppsalhjemmet mot slutten av 2012, jf. innlegg i Nordstrand blad 19.1.2012. Fremdeles har ingenting skjedd. Punkterte vinduer som det kan være vanskelig å se gjennom står der ennå.
Omsorgskomiteen venter at byråd Kvalbein nå griper inn og får fortgang i rehabiliteringen av Oppsalhjemmet

6. Bruk av OPS-kontrakter
Sykehjemsbehovsplanen legger opp til en omfattende bruk av OPS-kontrakter ved bygging av nye sykehjem og Omsorg+ leiligheter.
Omsorgskomiteen viser til erfaringene fra Storbritannia og Sverige som viser at bruk av OPS kan føre til betydelig økte utgifter for den offentlige kontraktspart i forhold til gjennomføring i det det offentliges regi.
Det er utvilsomt lønnsomt for private investorer som får en mulighet til nesten risikofri plassering av midler.
Omsorgskomiteen stiller seg tvilende til om slike kontrakter er lønnsomme for kommunen.
I Omsorg+ leiligheter betaler leietakerne vanlig husleie. Omsorgskomiteen ber derfor byrådsavdelingen legge fram dokumentasjon på at leietakerne i Omsorg+ leiligheter bygd og drevet under OPS-kontrakt ikke må betale høyere husleie enn leietakere i tilsvarende leiligheter bygd og drevet av kommunen.

C. OPPSUMMERING OG KONKLUSJON
Omsorgskomiteen ser det som meget positivt at det legges opp til en omfattende rehabilitering og modernisering av gamle sykehjem i Oslo.
Innføring av Smarthusteknologi i sykehjem og omsorgsboliger virker også lovende.
Omsorgskomiteen mener det er nødvendig at det foreliggende forslag til Sykehjemsbehovsplan blir supplert og revidert. Komiteen mener det er nødvendig med en grundig analyse av behovet for sykehjemsplasser i årene som kommer. Det er også nødvendig med en vurdering av behovene for skjermede plasser og uteområder for demente pasienter.
Planen bør inneholde en analyse av konsekvensene av et økende antall eldre innvandrere for utforming av sykehjem eller omsorgsboliger i framtiden.
Omsorgskomiteen ber også om at en uavhengig instans foretar en vurdering av lønnsomheten av OPS-kontrakter i pleie- og omsorgssektoren i Oslo kommune.

Nonna Martynova, (H), med støtte fra Vidar Vevik (H) og Ann C. Elseth (Frp), ga følgende protokolltilførsel i sak 48/13:
Det er ikke mulig å ta stilling til et så omfattende tilleggsforslag som fremmes samme dag eller i møtet. De stemmer derfor i mot tilleggsforslaget.

Sak 49 /13 Høringsuttalelse - tre rapporter om sykehjemsfinansiering og organisering av korttidsplasser

Bydelsdirektørens forslag til vedtak:
Bydelsutvalget slutter seg til bydelsdirektørens vurderinger som fremkommer av saksfremlegget.

Votering
Enstemmig

Vedtak i OMK
Omsorgskomiteen slutter seg til bydelsdirektørens vurderinger som fremkommer av saksfremlegget.

Sak 50 /13 Tilsynsutvalg II - årsrapport 2012

Bydelsdirektørens forslag til vedtak
Årsrapport 2012 fra tilsynsutvalg II tas til orientering.

Votering
Enstemmig

Vedtak i OMK
Årsrapport 2012 fra tilsynsutvalg II tas til orientering.

Sak 51 /13 Manglerud frivilligsentral - årsmelding og regnskap 2012

Bydelsdirektørens forslag til vedtak
Årsmelding 2012 fra Manglerud frivilligsentral tas til orientering.

Votering
Enstemmig

Vedtak i OMK
Årsmelding 2012 fra Manglerud frivilligsentral tas til orientering.

Sak 52 /13 Evaluering "Prosjekt oppfølging av tjenestesteder med høyt sykefravær 2012-2013

Bydelsdirektørens forslag til vedtak
Sak om evaluering av sykefraværsprosjektet 2012- 2013, herunder mål for reduksjon av sykefravær i hjemmetjenesten og utvikling av sykefraværet ved Østensjø helsestasjon tas til orientering

A og SV fremmet følgende forslag til vedtak i OMK-sak 52/13, BU-sak 103/13, i tillegg til bydelsdirektørens forslag til vedtak i saken:
Vedtak:

Omsorgskomiteen ber om at administrasjonen legger fram en redegjørelse i første møte i 2014 om utviklingen av sykefraværet siste halvår 2013 i de tjenestesteder som har vært undersøkt i prosjektet.

Møteleder påpeker at det er lite gunstig å fremme nye forslag i møte, slik at møtedeltakerne ikke får nok tid til å ta stilling til innholdet i forslaget.

Votering
Det ble først votert over bydelsdirektørens forslag til vedtak: Enstemmig
Det ble deretter votert over tilleggsforslaget fra A og Sv: Enstemmig

Vedtak i OMK

1. Sak om evaluering av sykefraværsprosjektet 2012- 2013, herunder mål for reduksjon av sykefravær i hjemmetjenesten og utvikling av sykefraværet ved Østensjø helsestasjon tas til orientering
2. Omsorgskomiteen ber om at administrasjonen legger fram en redegjørelse i første møte i 2014 om utviklingen av sykefraværet siste halvår 2013 i de tjenestesteder som har vært undersøkt i prosjektet.

Sak 53 /13 Bøler frivilligsentral - regnskap 2012 og budsjett 2013

Bydelsdirektørens forslag til vedtak

1. Årsregnskap 2012 fra Bøler frivilligsentral, godkjennes.
2. Budsjett 2013 for Bøler frivilligsentral, godkjennes.

Votering
Enstemmig

Vedtak i OMK

1. Årsregnskap 2012 fra Bøler frivilligsentral, godkjennes.
2. Budsjett 2013 for Bøler frivilligsentral, godkjennes.

Eventuelt
Knut Elgsaas la fram en lapp – en reklame for privat leveranse av hjemmetjenester. Lappen er formidlet i postkasser i bydelen og den kommer ikke fra noen av de private leverandører som er godkjente av Oslo kommune. Avdelingssjef følger dette opp videre, da dette virker som et tilbud fra en useriøs leverandør/firma

Bydel Østensjø, 10.06.2013

Nonna Martynova
Møteleder

Else-Berit Momrak /s
møtesekretær